

Թարկուած ըլլալով ասորական ազդեցութեան, պահպանած է իւր ծոցը բազմաթիւ մնացորդներ ասորական գրականութենէն, որոնց շատերուն սկզբնագիրները կորսուած են եւ հայն է միայն վկայ անոնց գոյութեան: Բառամշտարկ զանց-չէ առած նշանակել իւրաքանչիւր տեղ հայերէն Թարգմանութիւնները, որչափ անոնք ծանօթ եղած են իրեն՝ ոչ հայերէնագէտին, հրատարակութեամբ: Դժբախտաբար իրեն անմատչելի մնացած են Մատենադարան Թարգմանութեանց նախնեաց եւ հայերէն Ձեռագրաց ցուցակները, ուր պիտի գտնէր մեծ թուով Թարգմանութիւններ ասորի հեղինակներու գրութեանց: Կարող էինք տալ ընդարձակ ցանկ մը այսպիսի Թարգմանութեանց, զոր վերապահելով ուրիշ առթի՝ կը յիշենք հոս միայն Եփրեմի Գործք Առաքելոցի, Եզեկիէլի տեսլեան մեկնութիւնները, Կցուրդքը, Զենոբ Գաղիւրեցւոյ 5 ճառերը, Գանիէլ Ասորւոյ Սաղմոսաց Մեկնութիւնը, Յակոբ Սրճեցւոյ 18 ճառերը, Իշաւխան կամ Յեշու քահանայի (= Abdišo barika † 1318) Գիրք ի վերայ բնութեան, Յովհ. Ոսկեբերանի Մեկնութիւն Յովհաննու (մէկ մասին) եւն, որոնք նկատի չեն առնուած Baumstarkէն:

Հ. Ն. ԱԿՈՆՏԱՆ

Ա Յ Ի Ե Ի Ա Յ Ի Բ

1. Ապուսայիդ բժիշկ: — Մեր բժշկական Մատենագրութեան մէջ իր Մարդակազմութեամբ միայն ծանօթ Ապուսայիդ բժիշկը, որուն վրայ նախ Արեւելքի (1889) եւ յետոյ Հանդէս Ամս.ի մէջ (1892, էջ 333—36) գեղեցիկ ուսումնասիրութիւն մը գրած է Դոկտ. Վ. Թորգոմեան, նոյն է Աբու-Նասր Սայիդ Բէն Աբի ալ-Խայի ալ-Մասիհի իրն իսա ալ Մուստաբբեր սարկաւագապետին հետ, որուն ասորերէն մէկ բժշկարանը կը ծանօթացնէ Ասքատ, Revue de l'Orient Chrétien, 1920—1921, էջ 205, զոր սակայն փոխանակ Ժ. Գարու. Ժ. Գարու գործ կը համարի:

Կ. Յ. ԲԱՍՄԱՋԵԱՆ

2. «Պատմութիւն Եփրեմի Իմաստասիրաց», մատենին առաջին տպագրութիւնը 1696ին: — Հանդէս Ամսորեայ 1921, էջ 481. «Պատմութիւն Եփրեմի Իմաստասիրաց հայ գրականութեան մէջ, վերնագրով ուսումնասիրութեան մէջ ըսուած էր Թէ՛ «Եփրեմ Իմաստասիրաց գիրքը», առաջին անգամ տպագրուած է 1693ին ի Կ. Պոլիս, եւ այս տպագրութենէն օրինակ մը կը գտնուի Երուսաղէմ Ս. Յակոբեանց վանքը ըստ Հ. Գ. Գալէմբեարեանի:

Որովհետեւ իմ «Յուցակ հայերէն տպագրութեանց», աշխատութեանս մէջ այդ թուականին այդ տպագրութիւնը իր կարգին անցած էր, հարկադրուեցայ Երուսաղէմի մատենադարանապետ Արժ. Մեսրոպ վարդապետ Նշանեանին գրել եւ մանրամասնութիւնը ուղբել: Պատասխան ընդունեցայ Թէ 1693 թուականին Կ. Պոլիս տպագրուած այնպիսի գիրք մը գոյութիւն չունի Մատենադարանին մէջ, այլ 1696ին տպագրութիւնը կայ: Կ'երեւի թուականի սխալմունք մը եղած է կ'ըսէ, որով այդ գրքին Ա. տպագրութիւնն է 1696ին:

Մատենադարան, 21 Յունիս 1922:

ՏՐԴԱՏ ԵՊՍ. ՊԱՆԵԱՆ

ԼԵՆԻՆՍԻ ԶՈՒՅԱԿ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ

ՈՐՈՆՔ ԿԸ ԳՏՆՈՒՄ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐԱՆԻ ՄԷՋ Ի ՎԵՆԱՆԵ

1794—1921

(Հարկաւորութիւն)

- ԲԱԳԻՆ. Օրաթերթ, Կ. Պոլիս 1911/12, թ. 1—7 (73—79): — 1912, 1—2 (968—969), տես նաեւ «Ազատամարտ», [156]
- ԲԱԳՈՒԻ. ԶԱՅՆ. Օրաթերթ, Բագու 1913—1914: — Ա. տարի, թ. 1—152: Բ. տարի, թ. 1—14: Կը շարունակուի «Գործ» անուամբ: [157]
- ԲԱԶՄԱՎԷՊ. Ամսագիր. Վենետիկ. 1843—1921 (Ա.—ՀԸ. տարի): [158]
- ԲԱՆԱՍԻՐ. Տատնորեայ, Մագրաս (Հնդ.) 1848—1849: — Ուրիշք միայն 1849 (Բ. Հատոր), թ. 37—39: Պալաս, թ. 1—36: [159]